

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

LENTEWEG (ONG.)

TE ENSCHEDE

GEMEENTE ENSCHEDE

- * Bodem
- * Waterbodem
- * Water
- * Archeologie
- * Ecologie
- * Milieu

Ecologie

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

Quickscan flora en fauna Lenteweg (ong.) te Enschede in de gemeente Enschede

Opdrachtgever	Gemeente Enschede Postbus 20 7500 AA Enschede
Project	ENS.GEM.ECO1
Rapportnummer	12126382
Status	Eindrapportage
Datum	24 januari 2013
Vestiging	Doetinchem
Opsteller	Ing. L. Hunink-Verwoerd
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. K. Wopereis
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Flora- en Faunawet dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen.....	3
	2.3 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	6
	4.1 Flora- en faunawet.....	6
	4.2 Gebiedbescherming	9
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	10
	5.1 Vogels.....	10
	5.2 Vleermuizen.....	11
	5.3 Overige zoogdieren	12
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen.....	12
	5.5 Ongewervelde soortgroepen	13
	5.6 Vaatplanten.....	13
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	14
	6.1 Flora- en faunawet.....	14
	6.2 Gebiedsbescherming.....	14
7	SAMENVATTING EN CONCLUSIE	15
	GERAADPLEEGDE BRONNEN	17

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Enschede opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan de Lenteweg (ong.) te Enschede in de gemeente Enschede.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens overige natuurwetgeving zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de gemeente Enschede (contactpersoon de heer T. Polman) bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 1,5$ ha.) ligt aan de Lenteweg (ong.), circa 4 kilometer ten oosten van de kern van Enschede, in de gemeente Enschede (zie figuur 1).

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 28 H (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 261.900, 471.550$.

De onderzoekslocatie betreft een onbebouwd terrein, gelegen op het Euregio bedrijvenpark (zie figuur 2). Op het oostelijke deel van de onderzoekslocatie is opgaande begroeiing aanwezig.

Figuur 2. Begrenzing onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie bestaat uit een westelijk deel en een oostelijk deel welke van elkaar zijn gescheiden door de Lenteweg. De weg leidt naar het kleine station op een verhoogd talud ten zuiden van de onderzoekslocatie.

Het westelijke deel van de onderzoekslocatie betreft een braakliggend weideperceel met ruigtebe-groeiing. Om het terrein is een hekwerk aanwezig. Op het noordelijke deel van het terrein is een par-keerterreintje aanwezig en bevindt zich een stenen transformatorhuisje. Op het zuidelijke terreindeel bevindt zich het spoorwegtalud met opslag van Japanse duizendknoop. Aan de westzijde is een mei-doornhaag aanwezig.

Het oostelijke deel van de onderzoekslocatie is in gebruik als paardenweide. Ten tijde van het veld-bezoek was de weide drassig met enkele waterplassen. Op het meest oostelijke deel is wilgenstru-weel aanwezig, en zijn enkele populieren aanwezig. Tussen de bosschages zijn enkele houten schuurtjes aanwezig die in gebruik zijn als paardenstalling.

Ten zuiden van de onderzoekslocatie bevindt zich op een verhoogd talud, station de Eschmarke. Onder het spoor bevindt zich een tunnel. Ten zuiden van de spoorlijn bevindt zich het gebied het Eschmarkerveld dat wordt gekenmerkt door agrarische percelen en landschapelementen in de vorm van houtsingels en bosschages. Aan de oostzijde van de onderzoekslocatie is een woonhuis aanwezig. Aan de overige zijden wordt de onderzoekslocatie omgeven door bedrijfspanden. Figuur 3 geeft een impressie van de onderzoekslocatie met foto's die zijn gemaakt tijdens het veldbezoek.

Figuur 3. Impressie van de onderzoekslocatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens twee bedrijfskavels op de onderzoekslocatie te realiseren. Ten be-hoeve van de ingreep wordt het opgaande groen op de onderzoekslocatie verwijderd en worden de schuurtjes gesloopt.

2.3 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Dinkelland, bevindt zich op circa 2 kilometer afstand ten westen van de onderzoekslocatie (zie figuur 4). Het gebied Dinkelland bestaat uit het beekdal van de Dinkel met een aantal zijbeken. Landschappelijk is het een gaaf beekdal, gekenmerkt door hoogteverschillen, houtwallen, bossen en vochtige en schrale graslanden en heideterreinen. De losliggende delen nabij Punthuizen bestaan uit vochtige en droge heide en heischrale graslanden en blauwgraslanden, afgewisseld met bosjes.

Figuur 4. Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000-gebied Dinkelland en de EHS.

Ecologische Hoofdstructuur

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van de EHS. De onderzoekslocatie ligt in de nabijheid van een kerngebied, behorend tot de EHS. Het meest nabijgelegen EHS-onderdeel bevindt zich circa 500 meter ten noordwesten van de onderzoekslocatie (zie figuur 4). Het betreft het Boekelerveld.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het veldbezoek is afgelegd op 4 januari 2012. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en expert judgement nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn gegevens van de provincie Overijssel geraadpleegd. In het gebied ten zuiden van de onderzoekslocatie is in 2004 door Eelerwoude een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd. Deze gegevens zijn meer dan 8 jaar oud en geven enkel een indicatie over de aanwezigheid van soorten.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

4 TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Zorg voor alle inheemse planten- en diersoorten en voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden wordt gegarandeerd door de naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu. De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken, zijn op Europees niveau vertaald in Natura 2000. De Europese wetgeving ten aanzien van de soortbescherming is in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming is vastgelegd in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Hiermee heeft Nederland de Europese wetgeving in de nationale wetgeving verankerd.

Door in de planfase van een (bouw)project of ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde planten- en diersoorten kan effectief worden omgegaan met de aanwezigheid van een beschermde soort. Een dreigende overtreding van de Flora- en faunawet kan zo snel gesignaleerd en in veel situaties voorkomen worden. Vervolgens kan er accuraat actie ondernomen worden om zodoende de overlevingskansen en migratiemogelijkheden van een beschermde soort in het betreffende gebied geen blijvende schade toe te brengen.

Om alle gebieden met elkaar te verbinden en om uitwisseling en verspreiding van soorten mogelijk te maken, wordt er in Nederland gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Verder worden diverse Rode lijsten van bedreigde soorten gehanteerd bij beoordelingen voor de aanwijzing van bescherming en compensatie.

In dit hoofdstuk wordt een korte toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen.

4.1 Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen. Onder “activiteiten” worden alle activiteiten in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik verstaan. Voorbeelden hiervan zijn de sloop van gebouwen, de ontwikkeling van woonwijken en bedrijventerreinen, dempen van wateren, maar ook natuurontwikkelingsprojecten. Alle activiteiten dienen te worden getoetst op hun effecten op aanwezige en mogelijk aanwezige beschermde planten- en diersoorten.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Hierbij vallen vogels onder een aparte categorie

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

<p>Tabel 1 algemeen beschermde soorten</p> <p>Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.</p> <p>Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden.</p> <p>Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol</p>
<p>Tabel 2 overige beschermde soorten</p> <p>Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden.</p> <p>De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' ('lichte toets').</p> <p>Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmblom, steenbreekvaren, tongvaren</p>
<p>Tabel 3 strikt beschermde soorten</p> <p>Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten.</p> <p>De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang.</p> <p>Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreeppad, boomkikker, kamsalamander</p>

Tabel II (vervolg). Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

<p>Vogels</p> <p>Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van EL&I (voorheen LNV) goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.</p>

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden.

Nesten van huismus, steenuil, sperwer, ransuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespendif en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maken enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid, of maken ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie). Daarnaast is er een aantal soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, ondanks dat de soort ieder jaar op dezelfde plek terugkeert om te broeden (beschermingscategorie 5). Van deze soorten wordt verondersteld dat ze over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voorwaarde hierbij is dat er in de directe omgeving wel geschikt habitat aanwezig is. Voorbeelden hiervan zijn spechtensorten, huiszwaluw, boerenzwaluw, ekster, bosuil, torenvalk en holenbroeders als boomkruiper, koolmees en bonte vliegenvanger. Nestlocaties van soorten uit de beschermingscategorie 5 zijn in uitzonderlijke gevallen ook buiten het broedseizoen beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat negatieve gevolgen voor de vleermuisstand op lokaal niveau. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Algemene Zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

De algemene zorgplicht is in de meeste gevallen voornamelijk van toepassing op beschermde soorten die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

4.2 Gebiedbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

Natura 2000

De Natuurbeschermingswet 1998 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000-wetgeving, zullen de termen "Habitatrichtlijngebied" en "Vogelrichtlijngebied" komen te vervallen. De betreffende gebieden worden momenteel opgenomen en aangewezen als Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het Ministerie van EL&I (via Dienst Regelingen) of door de Provincie. In de aankomende jaren zullen voor alle gebieden beheerplannen opgesteld worden. Tot die tijd zal er echter per project beoordeeld moeten worden of er nadelige effecten te verwachten zijn voor een beschermd gebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vogels

Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)

De bebouwing op de onderzoekslocatie is ongeschikt als broedlocatie voor jaarrond beschermde soorten als huismus en gierzwaluw. De houten schuurtjes zijn voor de soorten ongeschikt wegens het ontbreken van geschikte nestlocaties, bijvoorbeeld in nisjes of onder dakpannen. In de bomen en struiken zijn geen nesten van roofvogels zoals buizerd of van roeken aangetroffen. In het struweel zijn eveneens geen nesten aangetroffen waarvan het vermoeden kan bestaan dat deze van sperwer afkomstig zijn.

De locatie vormt door de aanwezigheid van schuurtjes, de begrazing door paarden en de aanwezige struweelrand geschikt habitat voor steenuil. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals braakballen en meststrepen van steenuil, in de te slopen schuurtjes aangetroffen. In de directe omgeving is eveneens geschikt habitat voor steenuil aanwezig, zoals het Eschmarkerveld ten zuiden van de onderzoekslocatie. In 2004 is door Eelerwoude het Eschmarkerveld onderzocht op beschermde flora en fauna. Tijdens dit onderzoek zijn geen steenuilen vastgesteld, maar hiernaar is geen specifiek onderzoek gedaan. In het kader van onderhavig onderzoek heeft Econsultancy informatie gevraagd bij de regiocoördinator Twente van STONE (Steenuiloverleg Nederland, contactpersoon de heer F. Koop). Hieruit blijkt dat er geen steenuilenwerkgroep in de omgeving van de onderzoekslocatie actief is met bijvoorbeeld het plaatsen van nestkasten of het inventariseren van steenuilen. Er zijn omtrent het voorkomen van steenuil geen verspreidingsgegevens bekend. Op basis van het habitat op en in de directe omgeving van de onderzoekslocatie mag worden aangenomen dat steenuilen voorkomen, maar dat zal naar verwachting niet in een grote dichtheid zijn. Het wordt niet verwacht dat de onderzoekslocatie een essentiële functie heeft voor steenuil. Op basis van het ontbreken van verblijfindicaties en verspreidingsgegevens van steenuil tezamen met het kleine oppervlak aan foerageergebied en de geïsoleerde ligging van de onderzoekslocatie temidden van bebouwing, is het niet te verwachten dat de onderzoekslocatie een essentiële functie heeft voor de steenuil. In de directe omgeving, waaronder het Eschmarkerveld, is voldoende foerageergebied aanwezig met een hoge kwalitatieve waarde. Een steenuilenpaar in het Eschmarkerveld zal niet afhankelijk zijn van foerageergebied op de onderzoekslocatie.

De overige broedvogelsoorten waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd, zijn door het ontbreken van geschikt leefgebied op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

Broedvogels (beschermingscategorie 5)

De broedvogels die onder de beschermingscategorie 5 vallen zijn voornamelijk holenbroeders. Maar ook nesten van bijvoorbeeld ekster zijn in sommige gevallen jaarrond beschermd. De bomen op de onderzoekslocatie zijn gecontroleerd op aanwezigheid van holtes. Deze zijn niet aangetroffen. Van ekster is een nest aangetroffen in een boom aan de zuidzijde van het station. Deze boom staat echter buiten de onderzoekslocatie en wordt niet aangetast. Overige soorten uit deze beschermingscategorie zijn niet te verwachten.

Broedvogels (nest alleen beschermd gedurende broedseizoen)

Door de aanwezigheid van struweel zijn er op de onderzoekslocatie geschikte nestlocaties aanwezig voor algemene vogels als merel, heggemus, winterkoning, roodborst en houtduif.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, hoge bomen, of de veiligheid van open water. Er zijn geen indicaties dat op de onderzoekslocatie een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens., *et al* 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten potentieel kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, vale vleermuis, Bechstein's vleermuis, Brandt's vleermuis, baardvleermuis en watervleermuis. In de omgeving van Enschede zijn eveneens waarnemingen bekend van de zeldzame bosvleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bebouwing op de onderzoekslocatie is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De houten schuurtjes zijn enkelwandig en er zijn daardoor geen spouwruimtes aanwezig waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Er zijn eveneens geen ruimtes onder het dak aanwezig die geschikt zijn voor vleermuizen om te verblijven. Verder zijn er geen ruimtes achter betimmeringen waargenomen, waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. De bomen op de onderzoekslocatie zijn gecontroleerd op aanwezigheid van holtes. In de bomen zijn geen holtes aanwezig die door vleermuizen kunnen worden gebruikt als verblijfplaats.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

De bebouwing op het omliggende bedrijventerrein is vrijwel ongeschikt als verblijfsplaats voor vleermuizen. Mogelijk bevinden zich vleermuizen in het naastgelegen woonhuis. Eventuele verblijfplaatsen hierin ondervinden door de afstand tot de bouwlocatie en de aard van de ingreep, geen hinder van de ingreep op de onderzoekslocatie.

Foeragerende vleermuizen

Gelet op het aanwezige habitat op het oostelijke deel van de onderzoekslocatie zal dit deel gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger om te foerageren. Het omliggende bedrijventerrein is, behalve de woonbebouwing, weinig geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De onderzoekslocatie is één van de laatste groene delen op het terrein. Ten zuiden van de onderzoekslocatie is meer geschikt foerageergebied aanwezig. Hier zijn door Eelerwoude in 2004 gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, rosse vleermuis en baardvleermuis waargenomen. De plannen op de onderzoekslocatie vormen geen verlies van essentieel foerageergebied voor vleermuizen. In de omgeving zijn voldoende groenstructuren voor vleermuizen beschikbaar.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Doordat dergelijke lijnvormige elementen ontbreken op de onderzoekslocatie, worden er geen potentiële vliegroutes verstoord.

5.3 Overige zoogdieren

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel, mol, haas, wezel en konijn. Voor de te verwachten soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is.

Streng beschermde soorten

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of verblijfplaats door steenmarter. Bij intensief gebruik van een locatie door deze soort zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Gelet op het ontbreken ervan kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is door de steenmarter.

De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door het ontbreken van bladerdek goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste- rust of verblijfplaats van eekhoorn kan worden uitgesloten.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat, de ligging tussen bebouwing en spoorlijn en het ontbreken van waarnemingen in de omgeving kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig. In de omgeving komt de levendbarende hagedis voor. De waarnemingen van deze soort hebben naar verwachting betrekking op het nabij gelegen natuurgebied Boekelerveld.

Amfibieën

Volgens algemene verspreidingsgegevens ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de strikt beschermde boomkikker. Verder zijn algemeen voorkomende soorten in de omgeving aanwezig.

Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat aanwezig voor boomkikker. Er zijn geen voortplantingswateren aanwezig, tijdens het veldbezoek zijn alleen regenwaterplassen aangetroffen. Tijdens het onderzoek uitgevoerd door Eelerwoude in 2004, is in het gebied ten zuiden van de onderzoekslocatie specifiek onderzoek gedaan naar aanwezigheid van boomkikker, de soort is destijds niet aangetroffen.

De onderzoekslocatie vormt wel geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad. De sloot die zich aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie bevindt kan onderkomen bieden aan beide soorten.

Vissen

Op de onderzoekslocatie is geen geschikt permanent oppervlaktewater aanwezig waarin vissen kunnen leven.

5.5 Ongewervelde soortgroepen

Libellen

Voor libellen geldt dat water nodig is ter voortplanting. Gezien het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is zich in de huidige situatie te vestigen.

Dagvlinders

Beschermden dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermden vlindersoort.

Overige ongewervelde soorten

Overige beschermden ongewervelde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn niet op de onderzoekslocatie te verwachten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermden soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarneming van dergelijke beschermden soorten bekend binnen de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.6 Vaatplanten

De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermden soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermden vaatplanten, waarvoor geen vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkeling, op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Flora- en faunawet en overige natuurwetgeving en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Flora- en faunawet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen en ontheffingen.

6.1 Flora- en faunawet

Broedvogels

Overtredingen ten aanzien vogelsoorten (beschermingscategorie 1 t/m 4), waarvan het nest jaarrond is beschermd, zijn niet aan de orde.

Voor de algemene vogelsoorten geldt in dit geval dat, indien nestgelegenheid (bomen en struiken) buiten het broedseizoen worden verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden. In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Vleermuizen

Overtreding ten aanzien van het directe of indirect verstoren van een vaste rust- en verblijfplaats van een vleermuissoort is niet aan de orde. De plannen op de onderzoekslocatie vormen geen verlies van essentieel foerageergebied of van vliegroutes van vleermuizen.

Grondgebonden zoogdieren

Voor de te verwachten algemene soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Bij het verwijderen van beplanting dienen aanwezige dieren de gelegenheid te krijgen om veilig weg te komen.

Amfibieën

Voor algemene soorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, geldt net als bij algemene grondgebonden zoogdieren een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Specifieke maatregelen zijn niet aan de orde.

Overige soortgroepen

De aanwezigheid van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen is wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van verblijfsindicaties (sporen), op basis van gepubliceerde verspreidingsgegevens en/of de geïsoleerde ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van natuurgebieden in dit geval uit te sluiten. Overtredingen van de Flora- en faunawet ten aanzien van deze overige soorten zijn niet aan de orde.

6.2 Gebiedsbescherming

Voor de EHS geldt in de provincie Overijssel geen externe werking. Aangezien de onderzoekslocatie niet is gelegen in of grenst aan een onderdeel dat behoort tot de EHS, is aantasting niet aan de orde. Externe werking op overige beschermde natuurgebieden, zoals het Natura 2000-gebied Dinkelland is, gelet op afstand tot de onderzoekslocatie en de aard van de ingreep niet aan de orde.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Samenvatting

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Enschede een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Lenteweg (ong.) te Enschede in de gemeente Enschede.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De onderzoekslocatie betreft een onbebouwd terrein op het Euregiobedrijvenpark. Op het oostelijke deel van de onderzoekslocatie is opgaande begroeiing aanwezig. De initiatiefnemer is voornemens twee bedrijfskavels op de onderzoekslocatie te realiseren. Ten behoeve van de ingreep wordt het opgaande groen op de onderzoekslocatie verwijderd en worden de schuurtjes gesloopt.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is verkort weergegeven welke maatregelen te treffen zijn om overtreding van de Flora- en faunawet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag (*)	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee	Geen essentieel foerageergebied voor steenuil
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van kleine zoogdieren
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	geen specifieke maatregelen noodzakelijk
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en dagvlinders		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming						
		Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000		nee	nee	nee	nee	-
EHS		nee	nee	nee	nee	-

* Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen of broedvogels worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrictlijn of Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan kunnen vooraf door Dienst Regelingen ter goedkeuring worden voorgelegd, middels een ontheffingsaanvraag. Deze aanvraag wordt alleen in behandeling genomen als er een volledig onderzoek is uitgevoerd.

Conclusie

De onderzoekslocatie vormt één van de laatste delen groen binnen het omliggende bedrijventerrein. De onderzoekslocatie zal worden gebruikt door algemeen voorkomende soorten. Op basis van het habitat op en in de directe omgeving van de onderzoekslocatie mag worden aangenomen dat steenuilen voorkomen. Op basis van het ontbreken van verblijfindicaties en verspreidingsgegevens van steenuil tezamen met het kleine oppervlak aan foerageergebied en de geïsoleerde ligging van de onderzoekslocatie temidden van bebouwing, is het niet te verwachten dat de onderzoekslocatie een essentiële functie heeft voor de steenuil. In het kader van de voorgenomen ingrepen kunnen overtredingen ten aanzien van algemene broedvogels worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen. Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Flora- en faunawet wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van verblijfsindicaties (sporen), gezien de aard van de ingreep en/of vanwege een vrijstelling niet aan de orde.

Op basis van onderhavige quickscan wordt vervolgonderzoek naar het voorkomen van verschillende soortgroepen niet noodzakelijk geacht. Tevens is er geen sprake van het indienen van een onthefingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten.

Vrijblijvend advies

Vrijblijvend wordt geadviseerd om te beoordelen of het in de planvorming mogelijk is om een deel van de begroeiing op het oostelijke deel van de onderzoekslocatie te handhaven. Langs de spoorlijn zijn bomen aanwezig die deel kunnen uitmaken van een vliegroute voor vleermuizen. Ook is voor een deel een watergang aanwezig. Precies langs het tracédeel dat langs de onderzoekslocatie loopt, zijn deze elementen niet aanwezig. Om deze landschapelementen te versterken wordt aanbevolen om de bomenrij door te trekken en mogelijk de watergang ook.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur

- Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en fauna-wet, augustus 2009.
- Lubbers, H. Flora- en faunaonderzoek Eschmarkerveld, gemeente Enschede, Eelerwoude 2004, Goor.
- Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.
- Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Internet

- www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
- www.rijksoverheid.nl (natuurwetgeving)
- www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
- www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

MEMO

Datum : 7 februari 2013

Van : Ted Polman/Bart ter Beek

Aan : Hans Hesselink

Onderwerp : Paragraaf Natuurwetgeving en Ecologie bestemmingsplan "Euregiobedrijvenpark"

4.1 Natuurwetgeving en Ecologie

Bij ruimtelijke planvorming moet aandacht worden besteed aan de natuurwet- en regelgeving. Momenteel genieten zowel een groot deel van de flora en fauna zelf als de leefgebieden van diverse soorten wettelijke bescherming. Die bescherming vloeit voort uit zowel Europese en nationale regelgeving als uit internationale verdragen en afspraken als het VN-Biodiversiteitsverdrag. In dat verdrag hebben 193 landen, waaronder Nederland, zich verplicht om biologische diversiteit te behouden en een duurzaam gebruik te maken van biodiversiteit. Biodiversiteit is niet alleen belangrijk vanwege de intrinsieke waarde van de natuur maar draagt ook bij aan onze voedselvoorziening, economie en gezondheid. Deze internationale biodiversiteitsdoelstellingen zijn op Europees niveau verankerd in de EU-Vogel- en Habitatrichtlijnen. De Habitatrichtlijn richt zich expliciet op de biologische diversiteit, door middel van het in stand houden en beschermen van nationale habitats (leefgebieden) en in het wild voorkomende flora en fauna. De te beschermen nationale habitats worden 'Natura 2000' gebieden genoemd en vormen gezamenlijk een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. De Vogelrichtlijn beschermt op soortgelijke wijze broed- en trekvogels en hun specifieke leefgebieden. Deze internationale afspraken en Europese richtlijnen zijn in Nederland doorvertaald in de Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming) en de Flora- en faunawet (soortenbescherming). Aanvullend aan deze wettelijke bescherming is in de Nota Ruimte door het kabinet het beleid uitgewerkt voor de bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS), ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. De verschillende beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden te worden getoetst op mogelijke schadelijke uitstralende effecten, dit wordt ook wel "externe werking" genoemd.

Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 worden twee typen beschermde gebieden onderscheiden, de 'Natura 2000' gebieden (artikel 10a) en de beschermde natuurmonumenten (artikel 10). Onder 'Natura 2000' gebieden worden verstaan de Vogelrichtlijngebieden en de Habitatrichtlijngebieden. Voor veel Habitatrichtlijngebieden geldt overigens dat deze nog wel formeel als zodanig moeten worden aangewezen door de minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie, omdat daarvoor nog instandhoudingsdoelstellingen moeten worden vastgesteld. Zo lang de Habitatrichtlijngebieden nog niet definitief zijn aangewezen dient nog te worden getoetst aan de communautaire lijst, zijnde de lijst van gebieden zoals die indertijd zijn aangemeld bij de Europese Commissie. Onder beschermde natuurmonumenten worden die natuurgebieden verstaan die op grond van de "oude" Natuurbeschermingswet reeds als zodanig waren vastgesteld. Voor zover de beschermde natuurmonumenten overlappen met Natura 2000 gebieden geldt dat de status "beschermde natuurmonument" voor die betreffende gebieden is komen te vervallen, de beschermde waarden voor het betreffende gebied – voor zover die niet ook onder de instandhoudingsdoelstelling van het Natura 2000 gebied vallen – blijven echter voor die gebieden onverminderd van kracht. Op grond van de

Natuurbeschermingswet 1998 dienen voor alle Natura 2000 gebieden instandhoudingsdoelstellingen en een beheerplan te worden vastgesteld. Bestaand gebruik mag worden voortgezet, mits niet conflicterend met de instandhoudingsdoelstellingen en als zodanig vastgelegd in het beheerplan. Voor alle andere activiteiten is een vergunning van Gedeputeerde Staten (met uitzondering van die gebieden waar op grond van het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 de staatssecretaris van Economische zaken, Landbouw en Innovatie bevoegd gezag is) vereist.

Ecologische Hoofdstructuur

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) worden de nationale belangen van het Rijk op het gebied van onder meer de natuur en het landelijk gebied vastgelegd. De SVIR richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het leven geroepen. De doorwerking van de nationale belangen uit de SVIR wordt geregeld in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). In het Barro wordt geregeld hoe het nationale belang van de EHS door provincies en gemeenten dient te worden doorvertaald in ruimtelijke plannen, zoals structuurvisies en bestemmingsplannen. De EHS valt niet onder de werking van de gebiedsbescherming, zoals geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 of de soortenbescherming, zoals geregeld in de Flora- en faunawet.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van de meest kwetsbare planten- en diersoorten die in Nederland voorkomen. Het gaat daarbij niet om de bescherming van individuele planten of dieren maar om waarborgen om te voorkomen dat het voortbestaan van soorten planten of dieren niet in gevaar komt. Hiertoe zijn in deze wet een aantal verbodsbepalingen opgenomen, zoals het verbod op het doden of verontrusten van dieren of het verbod op het plukken van planten. Daarbij is het "nee, tenzij" principe het uitgangspunt, er mag geen schade worden toegebracht aan beschermde dieren of planten tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Op grond van de Flora- en faunawet zijn alle dieren en planten van onvervangbare waarde en dus dienen mensen daarmee zorgvuldig om te gaan. Daarom is in de wet ook een algemene zorgplicht (artikel 2) opgenomen, die inhoudt dat een ieder 'voldoende zorg' in acht dient te nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Indien een voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling mogelijk negatieve gevolgen heeft voor in dat gebied voorkomende beschermde soorten dan dient in de regel ontheffing van de betreffende verbodsbepalingen te worden gevraagd bij de staatssecretaris van Economische zaken, Landbouw en Innovatie. De ontheffingsregeling is geregeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet en nader uitgewerkt in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1 soorten, dit zijn de meest algemeen voorkomende soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstellingsregeling geldt. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden gevraagd;
2. tabel 3 soorten, dit zijn de strikt beschermde soorten. Het gaat hierbij om de Habitatrictlijnsoorten en een (nationale) selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst. Voor deze soorten dient altijd ontheffing te worden gevraagd;
3. tabel 2 soorten, een tussencategorie bestaande uit de resterende beschermde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling wanneer wordt gehandeld volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen dient voor deze soorten doorgaans ontheffing te worden gevraagd.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden door de wet alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Voor een aantal vogelsoorten (met name spechten, uilen en boombewonende roofvogels) zijn de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen jaarrond beschermd.

Natuurwetgeving en het plangebied "Euregiobedrijvenpark"

In het kader van het bestemmingsplan "Euregiobedrijvenpark" is beoordeeld of de natuurwetgeving en het natuurbeleid al of niet op voorhand aan de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in de weg staan.

Natuurbeschermingswet 1998:

Het plangebied van het bestemmingsplan "Euregiobedrijvenpark" is niet gelegen binnen een gebied dat is aangewezen als Natura 2000 gebied of beschermd natuurmonument of in de directe omgeving daarvan. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied "Aamsveen" is op ca. 3 kilometer afstand ten zuiden van het plangebied gelegen. Voor activiteiten die mogelijk significant negatieve gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000 gebied dient een passende beoordeling en een plan-milieu effect rapportage (plan-MER) te worden uitgevoerd om te bepalen of en zo ja er daadwerkelijk sprake is van significant negatieve effecten voor kwalificerende soorten. Indien significant negatieve effecten inderdaad niet uitgesloten kunnen worden dient voor de betreffende activiteiten een Natuurbeschermingswetvergunning te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, zijnde Gedeputeerde Staten van Overijssel. Gelet op het feit dat het bestemmingsplan "Euregiobedrijvenpark" conserverend van aard is en geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt kan een verdere toetsing aan de Natuurbeschermingswet achterwege blijven.

Flora- en faunawet:

Het bestemmingsplan "Euregiobedrijvenpark" heeft hoofdzakelijk een consoliderend en conserverend karakter. In verband hiermee hoeft er in het kader van dit ruimtelijk plan geen nader onderzoek plaats te vinden. In het bestemmingsplan zijn nog wel enkele ontwikkellocaties gelegen, dit betreft hoofdzakelijk reeds bouwrijp gemaakte maar nog niet uitgegeven bedrijfskavels. Onderstaand wordt per ontwikkellocatie kort aangegeven of Flora- en faunawet onderzoek noodzakelijk is alvorens hiervoor een rechtstreekse bouwtitel kan worden opgenomen. Indien voor één of meerdere locaties nog Flora- en fauna onderzoek noodzakelijk is dient dit onderzoek bij de vaststelling van het bestemmingsplan te zijn uitgevoerd en moet daaruit met aan voldoende zekerheid grenzende stelligheid kunnen worden geconcludeerd dat de Flora- en faunawet op voorhand niet aan de uitvoerbaarheid in de weg staat. Indien uit een eventueel uit te voeren Flora- en faunawet onderzoek blijkt dat er ten behoeve van de realisatie van de betreffende bestemmingen voorwaardelijke mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn dient de tijdige uitvoering daarvan bij de vaststelling van het bestemmingsplan met aan voldoende zekerheid grenzende stelligheid te zijn verzekerd en zo nodig in het bestemmingsplan te worden geborgd.

Ontwikkelingen:

Ontwikkeling nieuwe bedrijfskavels Lenteweg, tegenover station De Eschmarke

Geen onderzoeksgegevens bekend. Het betreft een wei die momenteel wordt gebruikt door paarden. De ecologische waarde van het perceel concentreert zich vooral in de noordoostelijke tip. Hier is naast een kleine paardenstal een dicht bos van populieren en wilgen aanwezig. Door de dichte structuur lijkt het bosje zeer geschikt als nest-, voedsel- of schuilgelegenheid voor met name vogels en kleinere zoogdieren. Dit wordt versterkt doordat het bosje in de directe nabijheid ligt van de groene structuur langs het spoor. Dieren gebruiken deze structuur om zich te verplaatsen en kunnen zodoende ook het betreffende bosje bereiken. In het bosje is slechts één grote boom (wilg) aanwezig, waarin geen holtes of scheuren aanwezig zijn. Het bosje lijkt hierdoor niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het bosje is ook in de directe nabijheid van een watergang gelegen, het is dan ook niet ondenkbaar dat het bosje onderdeel is van het winterverblijf van strikt(er) beschermde soorten amfibieën. Daarnaast zijn in het bosje tijdens de broedtijd broedvogels aanwezig, al worden ter plaatse geen jaarrond beschermde soorten verwacht.

Naar aanleiding van het voorgaande is aan ecologisch adviesbureau Econsultancy de opdracht verstrekt tot het uitvoeren van een verkennend Flora- en faunawet onderzoek. Uit het onderzoek van Econsultancy (quickscan flora en fauna Lenteweg Enschede, rapportnr. 12126382 d.d. 24 januari 2013) blijkt dat op de locatie wel algemeen voorkomende soorten maar geen op grond van de Flora- en faunawet strikt(er) beschermde planten- of diersoorten voorkomen. Het uitvoeren van een nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is dan ook niet noodzakelijk.

Realisatie bedrijfsbebouwing op nog niet uitgegeven bedrijfskavels

Er zijn geen waarnemingen van strikt(er) beschermde flora of fauna in het plangebied bekend. Het oostelijk deel van de nog resterende uit te geven bedrijfskavels bestaat voornamelijk uit een grasachtige vegetatie. Door het extensieve gebruik is er een vrij hoge diversiteit aan verschillende planten aanwezig, wat weer interessant is voor verschillende insecten. Ook komen graslandsoorten als de patrijs hierop af. De patrijs is een rodelijstsoort, de nesten van deze soort zijn echter niet jaarrond beschermd. Door het plangebied loopt ook een sloot, die in verbinding staat met een kleine waterpoel. Wanneer de sloot en de waterpoel gehandhaafd blijven is het laten uitvoeren van flora en fauna onderzoek niet noodzakelijk. In verband met de mogelijke aanwezigheid van nesten van de patrijs wordt geadviseerd de werkzaamheden in het kader van de realisatie van bebouwing op deze kavels buiten het broedseizoen plaats te laten vinden. Het westelijk deel van de nog resterende uit te geven bedrijfskavels bestaat voor de helft uit (jong) bos, dat gelegen is binnen de Ecologische Hoofdstructuur. Het overige deel bestaat uit extensief beheerd grasland. Met name het bos is ecologisch interessant. De randen van het bos dienen als oriëntatie voor onder andere vleermuizen. Vogels en kleine zoogdieren vinden in het bos voedsel, een nestplek en/of schuilgelegenheid. Door de aanwezigheid van sloten en een enkel poeltje bestaat de mogelijkheid dat er amfibieën in de directe omgeving aanwezig zijn, die het bos gebruiken als overwinteringsplek. Wanneer het bos ten behoeve van de voorgenomen ontwikkelingen (gedeeltelijk) gekapt dient te worden is het uitvoeren van een Flora- en faunawet onderzoek noodzakelijk. Langs de Hoge Boekelerbeek, die net buiten het plangebied is gelegen, is opgaande beplanting aanwezig. Deze beplanting sluit aan bij de groene structuren in het buitengebied. Deze opgaande beplanting heeft naar verwachting een belangrijke rol voor met name de geleiding van insecten, vogels, vleermuizen en andere zoogdieren. Er wordt dan ook geadviseerd hiermee bij de planvorming rekening te houden en de structuur te behouden. Indien het toch noodzakelijk is de opgaande beplanting geheel of gedeeltelijk te verwijderen is het uitvoeren van Flora- en faunawet onderzoek noodzakelijk.

Ecologische Hoofdstructuur.

Het plangebied van het bestemmingsplan "Euregiobedrijvenpark" is aan de oostzijde voor een klein deel gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Daarnaast grenst het plangebied aan de noord-, west- en oostzijde direct aan gebieden die deel uitmaken van de EHS. Gronden binnen de Ecologische Hoofdstructuur dienen op grond van de provinciale Omgevingsvisie en –verordening van een beschermende bestemming te worden voorzien. Er is geen sprake van een wettelijk beschermingsregime voor de EHS en de EHS heeft ook geen externe werking. Een verdere toetsing aan de Ecologische Hoofdstructuur kan dan ook achterwege blijven.

Ecologie en het plangebied "Euregiobedrijvenpark"

Het plangebied van het bestemmingsplan "Euregiobedrijvenpark" is gelegen aan de rand van de bebouwde kom van Enschede en wordt aan de zuidzijde begrensd door de spoorlijn Enschede-Gronau en grenst aan de overige zijden aan het buitengebied. Dwars door het plangebied loopt de drukke verkeersweg Euregioweg. Ondanks dit intensieve gebruik van het plangebied is het plangebied toch betrekkelijk rijk aan soorten. Dit is voornamelijk te danken aan de ligging nabij het buitengebied en de grote open plekken in het plangebied. Deze worden extensief gebruikt, hierdoor kunnen zich beduidend meer soorten planten ontwikkelen dan op een normaal agrarisch perceel. Dit trekt veel insecten en kleine zoogdieren als muizen aan waardoor hier ook strikt(er) beschermde soorten als de bosuil en de patrijs zijn waargenomen. Aan de noord- en zuidzijde van het plangebied zijn belangrijke doorgaande structuren aanwezig. Met

name de spoorzone is over grote afstand geflankeerd door opgaande beplanting. Hierdoor is het voor diverse soorten mogelijk tot diep in de stad door te dringen. Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door de Hoge Boekelerbeek. Deze beek is recentelijk geherprofileerd en stroomt nu volledig buiten het stedelijk gebied om richting de Glanerbeek. In het kader van de herinrichting Enschede-Noord (landinrichting) heeft deze beek weer een zwaardere ecologische functie gekregen. Bij de (her)aanleg van de beek is ook veel aandacht besteed aan beekbegeleidende beplanting ter versterking van de gewenste ecologische functie van de beek. De beekzone is relatief smal en vormt de grens tussen stedelijk gebied (bedrijventerrein) en agrarisch gebied. Direct ten noorden van de Hoge Boekelerbeek is in de vorm van een waterbergingsvijver een stuk extra ecologische waarde aanwezig. Bij de inrichting van de waterberging is ruimte gecreëerd voor natte biotopen, waardoor de biodiversiteit ter plaatse verder wordt verhoogd. Vanuit de waterberging wordt het water vertraagd afgevoerd op de beek, wat ook weer gunstig is voor de aanwezige flora en fauna in het gebied.

Conclusie

Op basis van het voorgaande kan met aan voldoende zekerheid grenzende stelligheid worden geconcludeerd dat er vanuit het oogpunt van ecologie en natuurwetgeving geen belemmeringen zijn voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.